

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår: avskr. 1942.

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

Litet beskrivning om Emneboda(Asarum).	s. 1.
Digerdöden.	s. 2.
Årsgång.	s. 13.
Urholkad ökstock(båt).	s. 20.
Hultbom och hans bravader.	s. 23.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488 :/.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Litet beskrivning om Emneboda (Asarum).

Ungefär en fjärdingsväg från Svängsta station nordost hän ligger byn Emneboda. För närvarande (1926) finnes i yttre byn 6 bönder och i den norra utmarken 8 stycken. Själva hemmanet är icke vidlyftigt till ägorymden så att gårdarna äro bara små. Jordmånen är fram i byn förstklassig och visserligen något sämre till de övre gårdarne men försvarlig även där. Slutändelsen "boda" har jag hört fornforskare förklara så att det skulle betyda fäbod, således uppkommit på den tiden bönderna hade fäbodar till kreaturen om sommaren, men det gives även en annan förklaringsgrund. I hela Blekinge och långt upp i Småland fanns i forntiden en massa bokskog och av bokskog brändes pottaska för kronans räkning ända i min barndom och på varje plats pottaksbrännaren slog sig ner byggde de upp ett skjul eller som lantbon i Blekinge säger en "bod" till att förvara askan uti så att den ej blev fördärvad av regn. Det är troligt att

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 8488:2.

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnhamala, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

på den tiden varje bod erhöll något namn antingen av någon person, någon ovanlig företeelse, närlägenhet av en sjö eller-dylikt t.ax. Hallandsboda skulle kunnat få sitt namn av de många nakna berghällar (hallar på folkspråket) där finns. Hultaboda helt enkelt av att en större sammanhängande bokskog än i dag kallas hult. Emneboda således av någon person som hetat Emanuel eller kanske av ett kvinnns vid namn Emma, ifall det namnet var brukligt så långt tillbaka. Jag kan endast gissa mig fram, men har velat omnämna min förmodan.

Enligt en gammal berättelse som fortgått från släkte till släkte, skulle år 1350 då svarta pesten eller digerdöden härjade, all befolkning i Emneboda dött ut så när som på två kvinnor, som båda genom farsoten mist sina män så att de voro änkor. När sedan bättre och lugnare förhållanden inträffade blevo båda förenade med män från andra håll och delade hemmanet på så sätt att den ens tog den övre delen med bostadsplats å Knivsjöbacke. (så kallas än i dag den översta gården numera tillhörig Fridaforsbolaget) Den andra änkan tog den

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488 :3.

Landskap: Blekinge *Upptecknat av:* August Holmberg
Härad: Bråkne *Adress:* Svängsta.
Socken: Asarum *Berättat av:*
Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

yttre gården med bostadsplats ungefär där den nuvarande Sven Johan Bengtssons gård är belägen endast en tjottals meter sydligare och från denna änkan och hennes sista man har son efter far undan för undan brukat gården under alla århundraden och den nuvarande ägaren är både vad beträffande barnantalet och ekonomi så pass försedd att nog kan gården stanna inom samma släkt ännu en generation. Mig veterligt finnes ingen släkt i våra orter som kan berömma sig av så gamla anor och som på samma gång fortfarande brukar fädernas torva. Från dessa båda nu nämnda gårdar har under århundradernas lopp utsålts bit efter bit så att det som sagt blivit 8 bönder på övre lotten och 6 på den södra.

(Det är på Sv. J. Bengtssons ägor den stora furan " Kungafuran " är växande).

Skriftliga dokument på besittningen av gården sedan 1350 är icke numera i Sv.J. Bengtssons ägor av det skäl att vi i Asarum för c:a 15 år sedan hade en pastor som hette Helgesson numera kyrkoherde i Stehag i södra Skåne, som påbörjade en

ACC. N:o M. 8488:4.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

levnadsbeskrivning över målaren Bengt Nordenberg. Nu hade Bengt Nordenberg en bror Nils som under livstiden varit bosatt på ett litet hemman (1/64) i Emneboda som än i dag bebos av Nils Nordenbergs barn och barnbarn. För att få så utförlig materiel som möjligt till sin levnadsbeskrivning gjorde Helgesson flera besök i Emneboda och kom därvid en gång att få nys om dessa urgamla papper som fanns i Sv. J. Bengtssons faders Bengt Månssons ägor. Dessa papper tillika med ett gammalt pergamentsigill som skulle vara ett slags lagfartsbevis på ägarens rättmärtiga innehav av gården tillika med några medeltida husgerådssaker från 1400 talet samt några mycket gamla böcker lånade Helgesson. När han sedan flyttade till Stehag tog han nog dessa med sig ty vid av B. Måansson å Asarums prästexpedition gjord förfrågan fanns de icke där. B. Måansson skrev då till Stehag och bad att Helgesson skulle sända sakerna hit, men det kom ej varken svar, dokument eller böcker. Sv. J. Bengtsson har flera gånger beklagat sig över förlusten av dokumenten som han förklarligt nog satte stort värde på, men jag

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:5

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Åsarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kan icke hjälpa honom, skriva en liten tidningsuppsats då och
då går väl an men tillräckeskaffa bortkommit gods det duger
jag inte till.

Det nuvarande boningshuset byggdes av Sv.J. Bengtssons
farfar Måns Olsson, årtalat är inhuggit i en större sten som
står vid staketet å gärdsplanen. Ett skrivet papper fanns som
omtalade att årtalat inhuggits till minne av de nya husens
uppbyggnad. Genom ägorna flyter en större bäck som sedan gam-
la tider tagits i bruk för drivende av såg och kvarn för gär-
dens räkning, när så bonden om morgonen gick till sågen som
låg vid övra fallet, tog han en skäppa korn eller råg på ryg-
gen med sig till kvarnen, slog sädan i bingen och satte kvarn-
en i gång. Det var en så kallad skvaltkvarn där hulaxeln stod
rätt upp och verkade direkt på överstenen, sen fick kvarnen
gå till middagen då bonden gick hem från sågen då var sädan
malen så att han kunde ta mjölet med sig hem om eftermiddagen
gick det likadant och så fortsattes tills gärdens gröda var
förmald och stockarne som huggits och framkörts om vintern

ACC. NR M. 8488:6.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

voro sågade. Om sommaren var det för litet vatten för att kunna driva något av verken. Sägen användes till omkring 1880 och kvarnen revs nu för endast ett par år sedan. Ingen som nu passerar de nedrasade murarne vid de båda präktiga fallen kan tänka vad nyttta de uträttat för de gamla gubbarne. I min barndom kunde somliga vårar hela dammen ligga full av stockar väntande på islossningen då vattenhjulen kunde sättas igång.

Härnedan följer namnförteckning på innehavarne av gården så långt tillbaka som är mig bekant, jag börjar med den nuvarande ägaren och räknar boklänges: Sven John Bengtsson, Bengt Måansson, Måns Olsson, Ola Samuelsson, Samuel Nilsson, Nils Pålsson, Pål Svensson eller kanske Sonesson ty namnet på dokumentet var så utsuddat att det var nästan oläsligt.

Av dessa här uppräknade bönder lär icke någon av dem ha lämnat några skriftliga meddelanden angående tillståndet och förhållanden under deras tid till efterkommande, kanske att de icke heller varit skrivkunniga, men man kan ju i alla

ACC. N:o M. 8488:7

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

fall förstå att de varit måna om att bibehålla gården i släktens ägo fastän en och annan i svåra år och kristider varit tvungen att sälja ut delar av hemmanet för att skaffa pengar till skatter, krigspålagor och andra utgifter men faktum var att när Måns Olsson i slutet av 1850 talet överlämnade gården till Bengt Månsson var husen hemma vid gården så väl som såg och kvarn i gott stånd, kreatursbesättningen fulltalig och hela utmarken beväxt med gammal värdefull skog tilldels bokskog varav ännu en del finnes kvar, resten ypperlig furuskog särskilt i en backe kallad Korpabacken, var ända till 1870 talet bevuxen med stora ofantliga furor så tätt det kunde växa och av en sådan grovlek att mänen inte fanns i skogarne på långa vägar häromkring. Den sista fastän icke den största representanten av denna skog är den så kallade Kungafuran jag förr omtalat. Av vad orsak trädet erhållit detta namn vet jag icke, någon kung har då aldrig varit där, där fanns knappast framkomlig väg förrän 1800 talet och den som fanns i min barnedom var mera dålig ridväg än farbar körväg, upp och ner för

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M.8488 :8.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

backar över stora srenar och sanka kärr så där var mödosamt att komma fram gående. I en sänka vid Korpabacken ligger ett ofantligt flyttblock kallat Hultboms-hall. En stortjuv från utbygden kallad Hultbom tillbringade en hel vinter i en koja han byggt vid och under denna hall.

Om våren kom Hultbom fram till Måns Olsson och tackade honom för husarum under vintern, M. stod som ett stort fråge-tecken, han hade ju inte sett till Hultbom någon gång under den tiden. Nej det har du inte, men jag har bott hela vintern under den stora hallen som är i Korpabacken och går du dit så kan du taga vara på det som jag kvarlämnat där, jag behöver inte något därav numera. M. Olsson gick ju dit men vad som fanns där fick aldrig någon veta och därav kan man säkert sluta till att vad det än var så nog var det värt att taga vara på, hade det varit bara en obetydlighet så hade det nog berättats om det.

Bengt Måansson som mottog gården efter Måns Olsson var en helt annan typ till bonde än den föregående, klen och smärt

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:9

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

till kroppen med fina, ädla ansiktsdarg, milda ögon vari skalk-
en gärna kom fram samt ett blödigt nästan front sinnelag som
fann mera behag i läsning av böcker än grovssysslorna på gården.
Absolut raka motsatsen såväl vad utseende som lynne beträffar,
om han liknande sin mor kan jag icke säga ty hon var död för-
rän jag lärde känna till detta folket. (Jag har hört att en
lantmätare som en tid vistades i Emneboda då laga skifte genom-
fördes, skulle varit far till B. Måansson, och jämförde man hans
utseende och lynne med faderns, så kunde man vara frestad tro
att det var sant, men erfarenheten har lärt mig att det kan bli
stora olikheter mellan far och son inom vilken familj som helst
och som jag har sett för litet grundade utsagor härom vill jag
icke yttra mig, eburuväl jag en gång vid ett samtal jag hade
med B. Måansson något år förrän han dog läste mellan hans ord
en hel del som tycktes bekräfta att saken var sann.) B. Måansson
forskaffade sig en för sin tid och för att vara bonde en
rätt stor boksamling, men brukade gården dåligt, när han köpt
en ny bok kunde hästen få rá sig själv i flera timmar å rad

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488 : 10.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnemåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

medan han själv låg på åkrarna och läste. På detta sätt blev han ju icke färdig varken med att så eller att skördta. Hans egentliga utkomst var skogen och den lilla vattensågen var också i gång så länge det fanns vatten till drivkraft men kvarnen fick av brist på spannmål vila sig så mycket mera.

Efter en del år dog hustrun, han hade i detta äktenskap flera barn både gossar och flickor men som de voro minderåriga vid hustruns frånfälle så kunde det icke bliva någon egentlig hjälp till skötandet av hushållet. Nu ligger ett hemman väster om Emneboda som kallas Jordgöl som vid denna tid innehades av två bönder. En av dessa bönder hette Håkan, han var ogift men hade en syster hos sig att rusta för hushållet, en stor, grov, bade elak, dum och hänsynslös människa ful till kropp och själ.

Nu råkade Håkan befatta sig med några manipulationer av den art att det blivit trångt för honom ifall att han stannat kvar här varför han tog sin mats ur skolan och reste till Amerika.

Fordringsägarne sålde hans gård och härigenom blev systern utan hem. Hurudant hon bar sig åt klarade hon sig ut ur affären

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8488://

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så att hon hade en del pengar och som hennes strävan var att ha ett hem att rusta om i och resolut som hon för övrigt var kom hon åt att med sitt hänsynslösa sätt och starkare vilja övertyga den veke och blide B. Månsson att om han gifte sig med henne så skulle allting gå väl i händer för dem båda. Äktenskapet kom också till alla omkringboende människors förväning tillstånd och nu först fick B. Månsson veta att han var till, ovett dagen lång och stryk när så föll sig. Hon var både större och starkare än han, dessutom var hans vekliga lynne som icke tillät honom att göra en mask för när, icke vuxet denna situation. Den kraft och beslutsamhet som här absolut varit av nöden för att ens hålla jämvikten, mycket mindre sätta sig i respekt fanns icke en enda atom av hos honom och för att tillfredsställa hennes krav på lyx och onödigheter förslog icke vad han kunde åstadkomma, allting syntes gå sin undergång till mötes. Till all lycka fanns ju förmyndare för barnen med första hustrun och genom deras ingripande förhindrades åtminstone att all skogen skövlades men all storskogen strök med. Omsider blev

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:12.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.

FOLKMINNES-

ARKIV

ju livet alltför olidligt, Måansson sökte och erhöll skilsmässa
men blev på samma gång ruinerad. S.J. Bengtsson, yngste sonen
övertog gården de övriga syskonen voro bortgifta var på sitt håll.
Men då S.J. Bengtsson mot tog gården var allting förfallet och
jordbruksmycket försummat men under honom har jordbruksdrivits
upp, husen nödorftigt satts i stånd och skogen fått tillväxa,
på samma gång har ekonomin förbättrats så att han anses för en
välbürgad person, visserligen är han sparsam ända till gnideri
och till en början var detta nödvändigt. I alla fall är det
bättre med en person som kan bli kvar på torvan än en som ge-
nom slarv och åsidosättande av sin verksamhet låter allting
förfalla om änsköt sparsamheten går så långt att den stundom
tar sig mindre tilltalande former. Jag nämnde något härovan
om förmyndarnes åtgöranden, ett sådant fall lär oss hur nyttigt
det är med ett lagbundet samhälle, om var och en i någon för-
troendeställning somsvetsgrant gör sin plikt så kan både det
allmänna och den enskilde ha nyttta därav. Hur är det nu i de-
mokratiens tid ?

ACC. N:o M. 8488:13.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår: .

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag får väl tala om historien till slut. Efter skilsmässan från B. Måansson lyckades Jordgöls-Bengta (hon kallades så) ännu en gång lura sig till en gubbe, en gammal änke-man från Hellaryd socken, men efter några år tröttnade även han fastän han var så pass att han fredade sig för stryk, men just som han var i färd med att föranstalta om skilsmässan dog han från alltihop varpå Bengta flyttade bort åt Br.Hoby, troligtvis är även hon död därstädes.

Bengt Måansson hade en egendomlig plägsed, ovanlig så väl som mycket annat i sitt levnadssätt. Nästan varje julafhton i skymningen begav han sig ensam ut att gå "årsgång" för att få reda på det viktigaste av kommande års händelser detta höll han på med till dess han var över 70 år, det vill säga, de jul-aftnar som väder och väglag tillätto det. Det tillgick så att när han gick ut och stängde dörren efter sig fick han icke tilltalा någon eller något med andra ord iakttaga absolut tystnad. Brann det eld i köksspisen som det väl överallt gjorde vid det tillfället fick han ställa om att dörren mellan köket

ACC. N:o M. 8488:14

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och förstugan var stängd så att han icke kunde bli i tillfälle att se obetäckt eld. Att eldsken lyste ut genom ett fönster betydde ingenting. Sedan gick han i sakta mak vägen tills han kom till någon kyrka, för det mesta blev det Asarum. Senare åren efter att Ringamåla kyrka var bliven byggd gick han någon gång dit. Kommen till kyrkan skulle han titta i nyckelhålet på dörren samt viska en bön att han måste tillståddas att få se kommande händelser och avslutades med åkallan av treeenigheten. Själva formuläret vill jag ej skriva någon hänsyn får man ha, vidskepelsen får ej ta överhand på vettet om än forskningen kunde fordra det. Bönen fick han ej säga högt ty yttrades ett ord högt från det han gått utom dörren och tills han kom inom den igen så var det förbi med synerna. Nu på återvägen gällde det att ha ögon och öron med sig för att uppfatta vad som hördes och syntes. Gick han sålunda förbi ett enskilt eller en samling av hus och han hörde ljud i luften som om någon gråtit eller tyckte sig höra kyrkklockorna ringa blev det lik för året i någon av dessa hus, hördes där-

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:15.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

-emot spel, skrattsalvor och glädjeyttringar blev det bröllop, hördes liar klinga mot stenar och lätt buller av vagnar blev det dålig gröda men hördes liarna väsa fram samt dovt tungt buller av vagnar blev god äring. Syntes en hastig uppflammmande rodnad i luften blev det eldsvåda. Hur mycket sanning eller lögn det kunde ligga i hans utsagor har jag ej mer än en gång kunnat kontrollera. Vägen från Emneboda till Karlshamn gick då för tiden tvärs över de höga backerne norr om Bökemåla fram till Ebbarp, där på ett ställe var en skarp krök på vägen. I dälden vid sidan om vägen silade en liten rännil fram och vis själva vägkanten här växte en mycket stor al på säkert 75 cm diameter så en julafoton B. Månsson kom här tyckte han det var något märkvärdigt i bäcken och tittade ner och då såg han en person ligga på huvudet i bäcken. Väl vetande att allting han såg på denna natt var mera fantasi än verklighet hade han först tänkt att fortsätta gåendet men så tänkte han kanske det likväl är någon som fallet ner i djupet och är död eller skadad i så fall är det min plikt att se efter om jag

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:16.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kan göra honom någon nytta, han hasade sig därför ner för val-
len, men när han då tittade ner i bäcken var skepnaden för-
svunnen. Han hade inte fått så galen uppfattning av vad detta
skulle betyda, han varnade flera personer som han visste myc-
ket hade sin väg här att vara försiktiga just på denna plats
emedan säkert någon blev ihjälslagen här under årets lopp.
Det gick till fram på hösten så en natt Per i Bökemåla körde
hem från Karlshamn sent en natt och var tämligen påstrucken
hade han i mörkret ej kunnat se att hålla vägen rätt samt
kört skarpt svängde vagnen för långt ut på högersidan så att
P. slog huvudet i den stora alen samt störtade ur vagnen och
stöp på huvudet i bäcken där han återfanns död om morgonen
då folk letade efter honom. Hästarne kom hem om natten själ-
va med tom vagn. Denna händelse var av B. Månsson förutsagd
på nyåret till ganska många personer så att här fanns så att
säga bevis på saken. Som vi sett var förutsättningen för ett
gott resultat att man ej lät störa eller irritera sig av något
så att man glömde sig och yttrade något ty då var det täppt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:7

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Den som gick kunde på vägen till kyrkan bli utsatt för varje-handa obehagligheter, än kunde en katt komma fram och försöka tränga sig emellan benen, en hund kunde komma och på många sätt visa sig obehagligt närgången, ett svart rullande klot kunde med ilande fart komma surrande längs vägen rakt fram mot föt-terna o.s.v. men allting passerade tyst och ljudlöst, men detta var bara smásaker mot vad som inträffade på hemvägen då själva hemligheterna skulle uppdagas då kunde man bli utsatt för angrepp av svin som bökade i hasorna, skator kom flygande och flög runt om huvudet och en gång fick B.Månsson mössan slagen av huvudet med ett vingslag av en sådan .Svart-klädda män kom fram och tycktes bjuda på snus eller räcka fram handen till hälsning, kunde även hända då en gärdesgård av sten passerades att helt oväntat en sten ramlade ner all-deles invid fötterna, men lyckades man bibehålla lugn och själsnärvaro för alltid så gällde det när till slut "Glo-son" kom fram. Hon var större än något annat svinkreatur borsten stod rakt på ända och ur mun, näsborrar och ögon sprutade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:18.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

eld, när den nalkades skulle den gående slå kryss på benen så att högra foten kom till vänster sida och vänstra foten på högra sidan samt stå still tills detta underdjur passerat. (ja men hur ginge det om man uraklät detta och istället ginge som vanligt mens "son" ginge förbi, frågade jag) Nej för fan sa M. det vågar man ej ty då sprunge den mellan benen på en och klyvde en upptill hakan.

Min bekantskap med B. Måansson började då jag var en 8 år gammal. Jag hade hört omtalas hur mycket böcker han hade och gick till honom för att få låna någon, läsa ville jag och böcker ägde jag inga. Pengar att köpa för var icke att tänka på, det fanns inte på långt när tillräckligt till mat, det var andra tider då än nu. Nå närsom M. pratat lite med mig fick jag låna böcker och höll på därmed tills jag konfirmerats och kom ut i världen, sen besökte jag honom titt och ofta när jag kom hem. När jag sen långt om länge gifte mig kom han någon gång till mig, det gjorde honom gott att någon gång få röna ett vänligt mottagande. På grund av hans galna giftermål blev

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:19.

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

han på ålderns dagar illa sedd av sina barn. Han hade en dotter bosatt i Wekerum som var änka hos henne var han de sista åren, hon fördrog honom bäst av barnen. Det hette att han skulle hjälpa henne att sköta gården men detta var ju endast en förevändning. Där fanns inga ruter i honom till att befala varken dräng eller piga och fastän han läst så mycket hade han föga insikt i jordbruk. Poesi och romancer var hans älsklingslektyr som sagt vi voro goda vänner och märkvärdigt nog bättre ju äldre vi blevo, oaktat det var en sådan himmelsvid skillnad på våra lynn. Han blid och vänlig då däremot mitt lynne var häftigt, hårt och oböjligt. Alla sina böcker hade han måst sälja ty det var fattigt för honom på de sista åren men nu kunde jag lyckligtvis låna honom istället för att han lånte mig när jag var liten. Under hans besök hos mig har jag utfrågat honom om allt möjligt och jag hade visserligen sen längt tillbaka reda på att han gick årsgång men icke vetat reda på hemligheten därmed förän han berättade mig ovanstående. Något år därefter dog han nära 80 år gammal.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:20.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnhamala, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Norra ändan av gården stöter till en sjö, St. Knivsjön, som före avtappningen var dubbelt så stor som nu. Utanför B. Månssons strand hittade jag en gång nersunken i dyn en urholkad ökstock (båt). Jag tog en talja med mig en söndag och grävde fram den i dyn samt lyckades hala upp den på det torra, där lät jag den ligga att torka till dess det blev slädföre så lovade S.J. Bengtsson att köra hem den åt mig. Jag kom emellertid icke hem förrän till jul då var det före och is på sjöarne hade det varit över en månad. När jag då kom dit upp så hade någon som fiskat huggit sönder min båt och bränt den. Jag kunde icke få reda på nidingen annars föresatte jag mig att gett honom det bästa kok stryk han någonsin fått. Några år efter hitta jag i samma sjö men på Jordgöls ägor en båt av samma slag på omkring 4 alnar djupt vatten, någon tid här efter gick jag upp en söndag för att hala upp den men då hade bonden kört upp den med tillhjälp av sina hästar. Jag bjöd

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:21

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

honom 5 kronor om han ville köra den till närmaste väg, sen skulle jag själv överta den. Nej det gick inte och dessutom var båten hans påstod han. Detta var lögn, ty han sade att han släpat den ur sjön samma dag han hittade den och det var nu 3 veckor sedan jag fann den. Båten var för obäkligt stor för mig att kunna få därifrån utan häst och vagn och jag hade måst köra igenom ägarens åkrar så att jag insåg att det ej kunde gå utan risk att bli bötfälld för skadegörelse på växande gröda, annars hade jag tagit den trots hans protester. Den starkares rätt hade fått bli avgörande och detta hade varit bara en leksak, men jag fick således avstå även från detta fynd, troligtvis är även denna båt nu sönderhuggen, skogsbon har intet begrepp att värda gamla minnesmärken det må nu vara konstgjorda eller naturliga.

Långt upp i norra ändan av samma mark i backen öster om Knivsjön fanns en lång furu vari en slagħök i många år hade bo, det var beläget c:a 20 alnar från marken och trädet var slätt som ett ljus hela vägen så att det var nästan omöjligt för någon att klättra dit. Där har jag många gånger legat

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488 : 22.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gömd och iakttagit hur de gamla hökarne jagat och drog hem föda till ungarne. De stora slaghökarne börjar bli sällsynta här på orterna men sparvhöken synes föröka sig. Nu är furan huggen och hökarne försvunna. Korpen är likaså en fågel som försvinner, endast med långa mellantider får man se någon.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:23.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Åsarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUND'S UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nu har vi att taga närmare kännedom om Hultbom och hans bravader.

Var Hultbom föddes har jag ej fått precis reda på, men det lär nog varit i Mörrums församling eburu jag även hört antydas att han kommit från Jämshög. Men alldenstund han upphöll sig mycket både i Pukavik och å Ljungsled ser det ut som om han åtminstone vistats där i orten under sin uppväxt. Han blev tidigt en vitt beryktad brottsling förnämligast tjuv, men gällde det att tillägna sig något med våld så ryggade han visst icke härför. Sin egentliga glansperiod, om vi få begagna ett sådant uttryck om en stortjuv, inträffade på 1830 talet. En gång lär han för några månader tjänat såsom dräng i en gård, Eskemo Mörrums socken. En av Eskemos bönder var en slavhalare som visste att utnyttja sina drängar till det yttersta och ändå fingo de stryk. (På den tiden fanns en paragraf i lagen som tillät husbonden att slå sina tjänare. Det kallades husaga.) Ganska många drängar hade bonden havt och alla beklagade

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488 : 24.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Åsarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Åsarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sig över den brutala behandling de fingo utstå. Så en gång det lär varit lågkonjunktur för Hultbom, gick han till bonden och stadge sig för året, kom dit och började sin tjänst. Bonden kände ju till vad Hultbom gick för, men som han själv var en kraftig person och duktig slagskämpe samt behövde en dräng, drog han icke i betänkande att städsla honom, litande troligtvis på att Gud är de därars förmynndare. Nåja det gick bra en veckas tid, Hultbom visade sig vara en flink och duglig arbetare men så en dag skulle de köra stockar från skogen till Skerpinge såg, bonden körde hästarne och Hultbom oxarne. Var och en fick lassa sina stockar på lasset, detta var ett påhitt av bonden annars brukades det att när två körde tillsammans så hjälptes de åt att lassa. Stockarne voro ju rå och tunga men bonden som själv var kraftfull, fann på detta för att plåga drängarne. Hultbom lassade sitt lass och gav sig iväg men observera att bonden i sin " välta " hade en stock som var så stor att han trots upprepade försök icke orkade med att få den på lasset. Hultbom raskade på så fort som möjligt till

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:25.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sågen och återigen till skogen och kom dit förrän att bonden
hann honom och då lassade han stocken på sitt lass, bonden var
nog lika stark som Hultbom men hur han bar sig åt var han kne-
pigare i förfaringssättet så att han kunde som sagt få stocken
på kördonen, knappt var detta hänt förrän bonden kom fram. Ja-
så du har lassat stocken, sa bonden. Ja det har jeg, sa Hult-
bom, det är väl meningen att den skall till sågen i annat fall
kan jag väl lassa av den igen. Härpå fick han intet svar och
för hela dagen sedan var bonden mållös av ilska, troligtvis
insåg han att han fått en dräng som inte var bakad av enbart
havreagnar. Hultbom å sin sida beredde sig på en varm afton
och lovade sig själv att försöka vänja bonden av med ovanan
att i tid och otid prygla sina drängar. Om kvällen skar han
hackelse samt vattnade och fordrade dragarne såväl sina som
bondens och uppehöll sig i lagårn tills att pigan kom ut och
sa ifrån att kvällsmaten var framsatt, men sa på samma gång,
att det är nog bäst att ni inte går in ty bonden är så ilsken
som fan i kväll, han har kört ut både käringen och ungarne så

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:26.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

att de är sprungna till nabons och jag har varit så rädd därinne så di kunnat köpt mitt liv för 4 styver. Hå hå skrattade Hultbom, jag kommer ihåg att jag stadde mig för mat och lön, och kvällsmat går jag in och äter om bonden vill vara aldrig så vild och gack du också in i köket och var lugn. År bonden sinnad att slåss, så nog fan skall han få hjälp därtill, men hör du något alarm i stugan där vi är så får du inte öppna dörren och titta in, kom ihåg att jag säger det. Hultbom gick in och satte sig vid bordet med mössan på och bonden satte sig mitt emot. Ett fat potatisgröt med hög topp på stod framställt, var och en tog sin tråsked och började långa i sig av varan utan att något ljud yttrades från någon annan sidan. Det hade dröjt en god stund ifrån det gröten blivit färdig så att den var svalnad, nästan kall utanpå därför grävde båda sig in från sin sida så att till slut möttes de åt i mitten då det naturligtvis blev ett hål mittigenom. Det råkade vara Hultbom som gjorde genombrottet, strax kastade bonden sin sked och slog med avig hand till toppen av gröten så att den for bort i ansiktet på

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R M. 8488:27

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Bråkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

både

Hultbom, i samma ögonblick reser han sig och tog fatet och innehållet och slog bonden i flinten med så att lerskärvor och grötklumper for stugan runt. Nu var slagsmålet i full gång och fortfor till över midnatt. Bonden var visserligen en styv slagskämpe, men slog vi säger blint som en bonddräng, men om han än i fysisk kraft var Hultbom överlägsen så gick det här som all annorstädes där den råa styrkan skall mäta sig med den mera övade och tränade, så kommer han ohjälpligt till korta. Detta är något som jag av egen erfarenhet tjogtals gånger har varit i stånd att bedömma. Hultbom brydde sig inte om att trots sin överlässenhet i kampen slå bonden fördärvad, men slag, sparkar och stötar utdelade han ganska frikostigt så att vid midnattstid var bonden så utschasad att han blev liggande på golvet, Hultbom gick ut i stallen, läste dörren samt lade sig och steg upp om morgonen, tog sina oxar och körde till skogs samt fortsatte sitt arbete både denna dag och de följande utan att bonden gick ur sängen. Hultbom såg honom vid måltiderna men intet ord väx-lades dem emellan förrän söndan kom, då var bonden uppstigen

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:28.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

samt hade fått mål i munnen. När Hultbom kom in på söndagsmorgonen och skulle äta frukost var bonden uppstigen och yttrade ungefärlig följande: "Du och jag Hultbom passar inte ihop. Jag har hittills med den rättighet lagen tillåter brukat ge mina drängar kristlig husaga, men jag förstår att du är den som inte vill ta emot sådan, därför är det bäst vi gör upp oss emellan, du är visserligen lagligt stadd för året men vill du sluta med detta så skall du likvälfå årslönen oavkortad." Det är roligt att husbon är sådan att man kan resonera lite förståndigt med honom, men nu skall jag göra ett motförslag så får vi se om vi inte kan jämma ihop våra olika meningar. Ni har mycket att göra med all er skogskörsel i vinter och får ingen dräng så i brådrasket, skall ni därför få ert arbete undangjort till våren så är det bäst att jag stannar ett par månader, sen skall jag sluta men hela årslönen vill jag ha ändå och en sak till, försök inte med sådana spektakel mera som ni gjorde härom kvällen, denna gång försvarade jag mig bara, men nästa gång slår jag igen och då brister antingen ryggen eller ett annat stort ben på er och inte nog med det utan får jag spörja att ni slår edra drängar mera

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:29

Landskap: Blekinge
Härad: Bråkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

så är det inte längre från Wikaljungarne och hit än då kommer jag på nytt och slår ihjäl er själv och " kölnar upp husen " för er. Så blev det och bonden lät verkligen bli att slå sina drängar mera. En gammal gubbe som tjänste hos bonden i fem år (Per larsson) berättade för mig att bonden var utmärkt bra till att tjäna hos. Jag nämnde härovan Wikaljungarna. Den som i våra dagar passerar Pulkavik och ser de odlade fälten därömkring kan icke bilda sig en föreställning om hurudant här såg ut i början på 1800 talet, överallt var marken bevuxen med kort ljung samt en massa purriga enbuskar, här och där fanns en liten koja som någon fattig stackare uppfört åt sig och i dessa kojor husades ofta en del kringströvande luffare och banditer av Hultboms typ. Dessa fält kallades då Wikaljungarne Skarpskötterna hade senare sin exercisplats å dessa fält senare fram i tiden.

Det jag härovan berättat om Hultbom är tyvärr det enda drag ur hans levnad som är beröm värt. Det har säkerligen passerat i hans första ungdom förrän han blev en förhärdad bjäse.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R

M. 8488 :30.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Han blev icke gammal, lyckligtvis kan man säga, ty med tiden blev han förhårdad, grym och hänsynslös, tycktes icke fråga efter sitt eget liv och mycket mindre om någon annans. Sålunda berättas om honom att en gång han kom in i en stuga upp i södra Jämshögs socken, där han för tillfället hade sitt operationsfält och genom sina illgärningar satt skräck i befolkningen, var ingen annan inne i stugan än en liten parvel på 8 eller 9 år som satt och läste i katekesen. Vad är det du läser för något frågade Hultbom, jo sa pojken och tittade upp, det är katekesen och en tocken bok skulle den "laije" tjuvbom (öknann på Hultbom) läsa i så gjorde han nog inte så mycket illa som han gör. Pojken visste inte att det var Hultbom han språkade med. Jaså sier du dä, sa H. men vad gör han då för något illa den där Hultbom? Jo sa pojken, han stjäl från alla människor och han bryr sig inte om att han slår ihjäl en människa heller, han har stulit från alla häromkring men i dag har far gått till länsmannen och skall tala om hurudan han är så får han nog sin för han stjäl. Har han stulit något från er, frågade H. Nej det

ACC. N:o M. 8488:31.

Landskap: Blekinge.....
Härad: Bräkne.....
Socken: Asarum.....
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg.....
Adress: Svängsta.....
Berättat av:
Född år 1860 i Björnmamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

har han inte. Ja då kan du säga till far när han kommer att han kan få något att gå till länsmannen om, samt bed honom lata bli att springa i onöдан flera gånger. Gick där på ut under logan där sädeskrokarne lågo som saden om hösten häsjades på , tog en sådan i handen och gick in igen samt rände kroken igenom båda lärenpå pojken där han satt på en stol, sådan fann modren pojken då hon en stund efteråt kom in i stugan. Märkvärdigt nog överlevde pojken denna gräsliga misshandel, det var säkert gott virke i honom, han blev nära 80 år gammal.

ACC. N.R M. 8488:32

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång kom Hultbom upp åt Ringamåla socken på sina vanliga plundringstäg och hade en annan likasinnad bror med sig vid namn Lerberg. De gjorde inbrott hos en person i Svansjömåla. Gubben hos vilken inbrottet förövades var emellertid icke så lätt att fjälla, han slogs som en ärlig kämpe så att strå och stickor rök för slagen, ett yxhugg träffade honom men som han till sina byxhängslen använde mässingssöljer och dessa voro grovt tilltagna så emedan yxhugget träffade dem försattes icke gubben ur stridbart skick utan Lerberg som var främst och utdelade hugget fick sig i samma ögonblick en smäll i skallen så att sju solar gick upp för honom, ett skott small i det samma och träffade den tappre gubben i bröstet så att han segnade ned. Hultbom med sin vanliga tur kom undan men Lerberg blev häktad och fick 10 års fängelse. När Lerberg kom ut från fängelset, kom han på något sätt över till Danmark och i det bolags tjänst som har handeln på Grönland, kom (han) även över till Grönland och arbetade i bolagets tjänst där i många år, kom så därifrån och hit till Sverige igen. Under tiden han

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488:33.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

varit på Grönland hade han lärt sig att manövrera en kajak så att han här i Karlshamn gav uppvisning i kajakrodd. Kanske han även kom till Karlskrona med sin kajak ty han for vidlyftigt omkring med den och sålde den till slut i Malmö. Jag åsåg en sådan rodd av honom då jag var en 7 eller 8 år gammal då han rodde med kajaken i Micån vid Jannaberg, han var då en gammal vithårig gubbe på 80 eller 90 år. Han överlevde således Hultbom många tiotal år.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488 : 34.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

En gång kom Hultbom i sällskap med en likasinnad individ till Mörrums prästgård för att stjäla. Tilltaget observerades och pigan sprang ner till drängstugan för att påkalla hjälp. I drängstugan sutto två drängar och en slöjdare som för tillfället var på arbete i prästgården sysselsatt med att reparera deras vagnar och annan körredskap, denne fattade ett stämjärn i handen såsom tillhygge. Så snart de kommo upp blev det ju batalj utav bara " attan ", därunder stötte slöjdaren stämjärnet in till skaftet i buken på Hultboms kamrat så att han sjönk ihop som en trasa på gårdsplanen. Hultbom såsom en övad och tränad slagskämpe, slog drängarne på flykten, gick så bort och betraktade sin fallne kamrat, tog honom som en säck på ryggen och gick vägen ner mot Mörrums bro, kommen till bron lade han honom där och betraktade honom ett ögonblick, om han då var död eller befann sig i dödsryckningarna är inte gott att veta, i varje fall såg han att det var omöjligt att få honom ur folks åsyn utan att fortfarande bära honom och därtill hade han ingen vidare lust. Lät han honom ligga visste han att han nog kunde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M. 8488 :35.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

bli omhändertagen, men då fick han också fängelse ifall han överlevde blesyren och detta var ju mot tjuvarnes regler där för tog Hultbom helt resolut fatt i lumpen på uslingen och långade honom över broräcket ner i forsen som i vinande fart transporterade honom nerför de långa fallen för att sedan fortsätta med honom ut till havet såvida han ej sjönk dessför innan, emellertid voro ju nu alla spår efter honom borta. Jag nämnde härovan tjuvarnes regler utan att ge vederbörlig förklaring härom. Det gällde såsom en oskriven lag att den ene tjuven vid alla tillfällen och under alla omständigheter ej fick lämna den andre i sticket utan på alla vis och med all makt försöka hjälpa den andre så att de om möjligt kunde klara sig undan lagens hämnande arm. Numera stjäls det på ett annat sätt och under andra former. Nu kan det hända att de kan få " Wasatrissan " bara de stjäl i tillräckligt stor skala.

ACC. NR. M. 8488 :36.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Elleholm hovgårds ägor skjuter upp ett stycke norr om landsvägen som går från Mörrum till Sölvesborg och här vid landsvägen låg ett ställe kallat Ljungsledtorp. I dagligt tal endast Ljungsled. Här har i gamla tider alltid varit en krog och på sätt och vis skjutsstation, ty då order om skjuts kom från Mörrum till Elleholm så skulle innehavaren av Ljungsled bestrida skjutsen för Hovgårdens räkning så att här hölls liksom på gästgivaregårdarne en hållkarl som alltid skulle vara tillhands. Under Hultboms tid befann sig en hållkarl tjänstgörande å Ljungsled, en stor, stark och levnadsfrisk buss, hemmahörande i någon gård norr över, troligtvis Galleryda. Denna hållkarl vars namn gått ur minnet på mig, hade en syster boende hemma hos sina föräldrar, och denna syster var Hultboms älskarinna. Det tyckes som han någon gång har haft bättre känslor inombords än att bara stjäla och mörda sina medmänniskor. När jag fick del av hans levnadslopp var jag för liten till att kunna förstå att utfråga i noggranna detaljer om hans levnadslopp.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488 :37.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det kan vara möjligt att han i grund och botten ej var ett sådant vilddjur som han i folkets berättelser blivit omtalad. Därigenom att Hultbom vid alla slagsmål han var inblandad i alltid kom tämligen skadelöst undan, var det en allmän tro om honom att han stod i förbund med den onde direkt och det grubblades rätt mycket om vad som vore att göra för att bli honom kvitt. På Ljungsledskrogen uppehöll han sig mycket och om än hyvsning och folkskick inte precis voro vardagsmat för folket i gemen på 1830 talet så får man ju medge att Hultbom med det rykte han förskaffat sig var en otrevlig gäst, genom sitt pockande och hänsynslösa sätt att av gäster som tillfälligtvis uppehöllo sig å Ljungsled tilltvinga sig mat och drycksvaror och betala dem med stryk om minsta anledning gaves, så var det ju inte att undra på att krogvärden gärna sett atu han på något sätt kunde bli en sådan passagerare kvitt. Hållkarlen var också å sin sida fly förbannad på Hultbom tilldeles för skammen av att hans syster höll till godt med Hultboms karesser och tilldeles för det obhäg han hade av Hultbom dagligen å

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:o M8488:38.

Landskap: Blekinge.....

Upptecknat av: August Holmberg.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Härad: Bräkne.....

Adress: Svängsta.....

Socken: Asarum.....

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

Ljungsleds krog. Så fann han på att övertala sin syster att hon skulle fråga Hultbom om hur det kunde komma sig att aldrig slag bet på honom och vad man skulle göra för att häva trolldomen ty trolldom naturligtvis ansågs det vara. Folk begrep inte då att öved och tränad slagskämpe med kallblodighet och god beräkning gott kunde uppta kampen med 3 a 4 personer utan risk, trots att dessa ändå icke voro ansedda såsom duvungar. Jaha, systern lirkade med Hultbom så att han omtalade hemligheten. Den bestod att om man till tillhygge begagnade sig av en alrot som vuxit så djupt ner i jorden eller vattnet att solen aldrig fått skina på densamma, från upptagningen till begagnandet fick den likaså bevaras på en plats där ej solen kunde skina på den. Såvida vädret ej var mulet, kunde ett sådant vapen icke gärna komma ifråga att begagnas utan morgnar och kvällar. Erhöll nu Hultbom ett slag av en sådan tor så att blod kom fram, då var för trollningen hävd och sen kunde han få stryk av vem som helst såvida karlen för övrigt var sin sak vuxen.

Något väster om Ljungsled kommer uppifrån Mörrums utmarker

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M.8488:39.

Landskap: Blekinge.....

Upptecknat av: August Holmberg.....

Härad: Bräkne.....

Adress: Svängsta.....

Socken: Asarum.....

Berättat av:

Uppteckningsår: Född år 1860 i Björnamåla, Asarum.....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

en stor bäck som rinner genom slätten ut till havet. Nu äro fälten båda sidor om den odlade men då fanns endast sumpiga alkärr längs hela bäcken. Hit gick tidigt en morgon hållkarlen och skaffade sig en försvarlig rot på 3 a 4 tums diameter och 16 a 17 tums längd, som han kretade till i ens ändan så att han kunde hålla i den varpå han svepte ett skynke om den och gömde den i en vrå av skänkrummet. Det gick ett par dagar utan att hållkarlen kom i tillfälle att göra bruk av sitt tillhygge. Så blev det våmarknadsdag i Kristianstad och då kom alltid en hel del bönder från flera blekingssocknar dit för att sälja eller byta hästar. Sådana dagar var det alltid god frekvens på krogställen emedan ju efter tidens sed, brännvin fanns att få överallt. Ett par dagar hade Hultbom vistats hos sin flamma i dennes hem, denna dag klagade han över illamående, sade sig vara orolig och beklämd utan att precis veta någon särskild orsak, samt stannade kvar till innemot kvällen. Nej sa han då, detta duger inte jag går väl upp till Ljungsled och ser till att jag får ett par " dragare " (supar) så kommer jag väl i

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:40.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 *i Björnamåla, Asarum.*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

mitt rätta humör igen. Strax efter att han inkommit i krogstugan blev han av hållkarlen bjuden på en sup och just medan han stod med muggen till munnen passade hållkarlen på att ge honom en riktig smäll ibland ögonen så att blodet sprutade ur näsa och mun långt ut åt golvet. Hultbom ramlade baklänges och sade samtidigt: " Detta här skulle du inte ha gjort ." I det samma fick han åter ett slag så att han domnade bort. Nu tog hållkarlen och drog Hultbom över golvet bort till dörrtröskeln över vilken han placerade Hultboms båda ben som han därpå med en yxhammare slog tvärt av. Nu vaknade Hultbom till liv och bad om förskoning men hållkarlen som nu råkat i riktigt raseri slog även av båda armarna. Nu kom det flera vägfarande in i lokalen bland andra en bondson från Elmsta i Asarums socken. Denne sistnämnde här varit min sagesman om förloppet. (Hans namn var Ola Johnsson) Han var en gammal gubbe på c:a 70 år när jag var en liten parvel och han berättade händelsen för mig. Dessa som nu kommo in avstyrde vidare misshandel å Hultbom, drog honom bort i en vrå och hälldé i honom några super

ACC. N:o M. 8488:41.

Landskap: Blekinge
Härad: Bräkne
Socken: Asarum
Uppteckningsår:

Upptecknat av: August Holmberg
Adress: Svängsta.
Berättat av:
Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

brännvin , men ingen gjorde något för att anskaffa läkare var-
av det kanske inte heller fanns någon närmare än i Karlshamn,
kanhända inte närmare än i Ronneby. Det var ju en stortjuv och
mördare som träffats av hämnden så det var ju inte så noga.

Men fastän alla drogo en lättnadens suck i medvetandet om att
vara den fruktade och avskyddade Hultbom kvitt kröp det dock fram
en smula medömkan vid tanken på den förskräckliga vedergällning
han fick för sina bedrifter. Om Hultbom fick självdö eller håll-
karlen senare på natten slog ihjäl honom är mig ej bekant. Det
senare är nog det troligaste ty hållkarlen (gärningsmannen) blev
efter dåtidens lag dömd att böta full " mansbot " (900 daler
i silvermynt). Han levde några år härefter men blev blott som
en skugga av sitt forna jag, tyst och sluten all hans forna
glättighet var borta, nästan människoskygg förrättade han si-
na sysslor men tynade alltmer av och slutade sina dager som sagt
om få år. Min sagesman, gamle båtsman Björklund från Pukavik
ur vars berättelser jag hämtat stoffet till Hultboms historia
avslutar alltid berättelsen med hänsyftning på hållkarlen: "Du

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR M. 8488:42.

Landskap: Blekinge

Upptecknat av: August Holmberg

Härad: Bräkne

Adress: Svängsta.

Socken: Asarum

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år 1860 i Björnamåla, Asarum

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kan väl veta att fan ville hämnas på hållkarn, som tog en
sådan duktig dräng som Hultbom från honom.

Skriv endast på denna sida!